

AD 3364

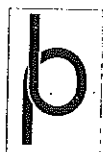
7

September 84

DE SOZEK-MODULE DIE DE SOCIALE
ZEKERHEID BESCHRIJFT IN HET
MARIBEL MODEL

Marie-Jeanne FESTJENS

PLANBUREAU

In onderhavige nota worden vooreerst de redenen uiteengezet waarom het Belgisch Planbureau beslist heeft een zogenaamde SOZEK-module (1), waarin de werking van het Belgische Sociale Zekerheidsstelsel beschreven wordt, te ontwikkelen. Nadien wordt het algemeen schema van de module onderzocht en tenslotte wordt aan de hand van twee voorbeelden, het belang van de SOZEK-module in het kader van het macro-economische MARIBEL-model (2) geïllustreerd.

I. DE REDENEN VOOR DE ONTWIKKELING VAN DE SOZEK-MODULE

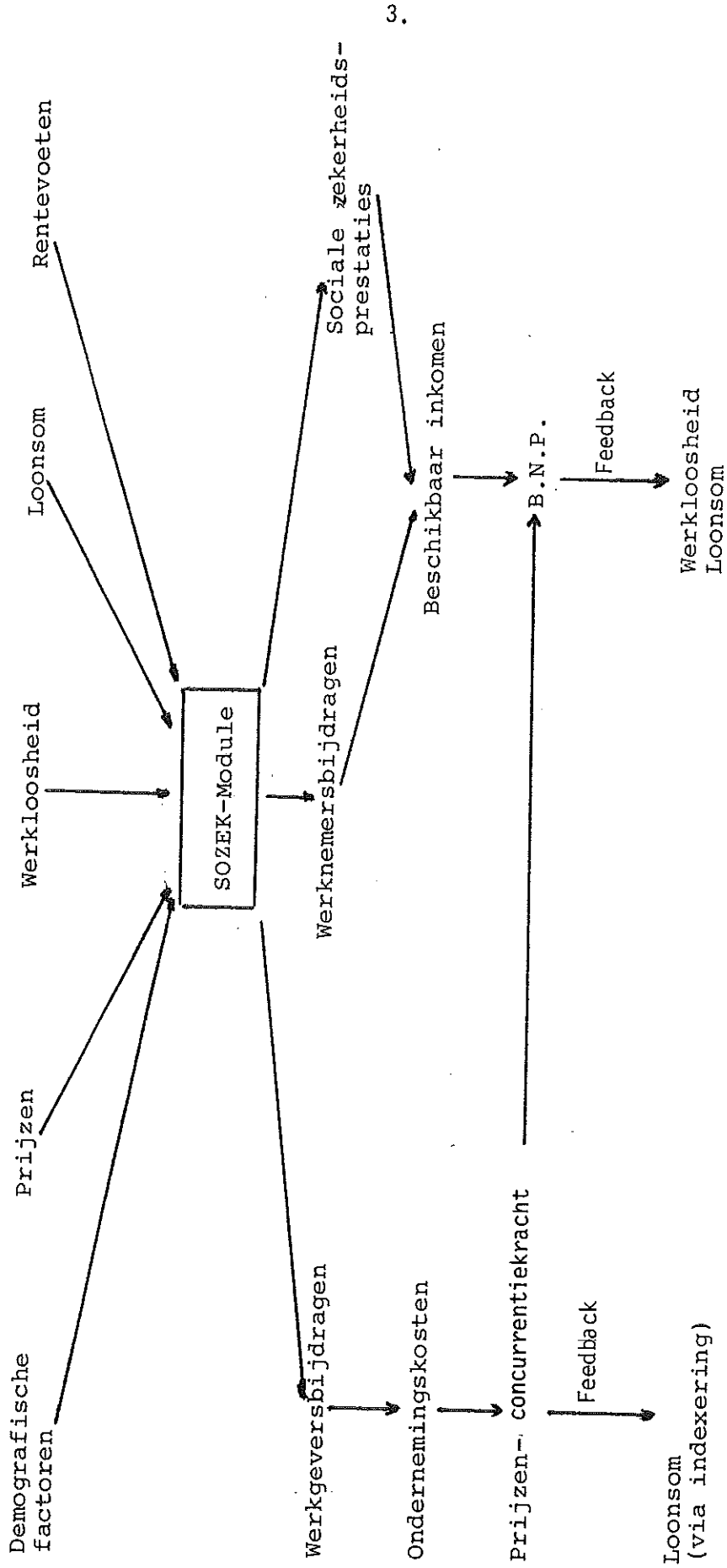
Het Belgisch Planbureau gebruikt verscheidene econometrische modellen, waaronder het MARIBEL-model. Dit laatste is een macro-economisch model om projecties op korte en middellange termijn te maken. Dit model laat ons toe het nationaal produkt te simuleren vanuit de optiek van de inkomsten en de uitgaven, en de rekening van de lopende verrichtingen van de ondernemingen, van de particulieren en van de Overheid alsook de rekening van de kapitaalverrichtingen van de Overheid te reconstrueren. Het gaat hier om een dynamisch, niet-lineairmodel met ongeveer 500 vergelijkingen.

In het begin, t.t.z. in 1979, het jaar waarin het MARIBEL-model in gebruik genomen werd, bevatte het slechts een paar econometrische vergelijkingen voor de beschrijving van de sociale zekerheid. Reeds snel echter bleek dat die zeer geaggregeerde voorstelling van de sociale zekerheid, voor het Planbureau ronduit onvoldoende was. Het Planbureau heeft binnen de gemengde Commissie "Sociale Zekerheid" van de Nationale Arbeidsraad en van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven immers de rol van technisch raadgever. De in die commissie vertegenwoordigde sociale gesprekspartners stellen niet alleen belang in de vooruitzichten op middellange termijn voor de verschillende takken van de sociale zekerheid; maar ook in de weerslag van bepaalde maatregelen inzake economisch of sociaal beleid. Dit leidde tot de ontwikkeling van een sub-model, de SOZEK-module, die beantwoordt aan de behoeften van een politiek debat.

Een absolute voorwaarde om de autoriteiten gemakkelijk te interpreteren prognoses te kunnen verschaffen, is alleen die variabelen als fundamenteel endogeen te beschouwen waarvan de ontwikkeling opgelegd is aan diegenen die de beslissingen moeten nemen. Het gaat hier vooral om een paar fundamentele macro-economische grootheden waarvan de ontwikkeling feitelijk bepaald wordt door de centrale mechanismen van het model, zoals de loonsom, de werkloosheid, de prijzen en de rentevoeten. Deze grootheden samen met de bevolkingsvooruitzichten vormen de eigenlijke input van de module SOZEK (figuur 1). De module berekent vervolgens het bedrag van de werkgevers- en werknemersbijdragen, alsook de sociale zekerheidsprestaties. Deze berekende grootheden hebben op hun beurt een invloed op de macro-economische resultaten, en zelfs op bepaalde inputs van de SOZEK-module (bv. loonsom en werkloosheid). Doordat er een dergelijke onderlinge beïnvloeding bestaat zijn meerdere iteraties tussen de variabelen van MARIBEL en die van SOZEK nodig vooraleer de evenwichtswaarden bereikt worden.

-
- (1) De naam van de module komt van het Nederlands "Sociale Zekerheid".
 (2) MARIBEL betekent "Model for Analysis and Rapid Investigation of the Belgian Economy".

FIGUUR 1 - INTERACTIES TUSSEN DE "SOZEK-MODULE" EN DE MACRO-ECONOMISCHE CONTEXT

Wil men anderzijds de sociaal-politieke dialoog verzekeren, dan mag men zich niet laten verleiden tot het econometrisch ramen van het gedrag van de "decision-makers". Immers, een dergelijke endogeneïsatie is niet gerechtvaardigd in een model waarvan het precies de bedoeling is de manoeuvreerruimte op middellange termijn te beoordelen voor juist diegenen die de beslissingen moeten nemen. Daarom is de SOZEK-module eerder op een institutionele dan op een econometrische voorstelling van het sociale zekerheidsstelsel gebaseerd; zodanig dat de discretionaire beleidsinstrumenten, waarover de verantwoordelijken van de sociale zekerheid beschikken, opgenomen zijn als exogene variabelen. Dit is bijv. het geval voor de bijdragevoeten en voor de indexering van de verschillende sociale prestaties. Het geheel van de bestaande reglementeringen wordt door een reeks institutionele vergelijkingen opgenomen, die een beschrijving geven van de van kracht zijnde juridische en administratieve mechanismen, zoals de toegangsvoorwaarden tot de verschillende prestaties of de berekeningsregels van de door de centrale overheid aan de sociale zekerheid toegekende toelagen.

Wanneer de institutionele vergelijkingen of de exogene variabelen niet gewijzigd worden kan men met de SOZEK-module een prognose opstellen bij constante wetgeving die coherent is met de macro-economische context van de simulatie, en waarvan zij trouwens een integrerend deel uitmaakt. De met SOZEK gemaakte prognoses bevatten aldus geenszins de idee dat het in het verleden gevoerde beleid wordt geëxtrapoleerd.

Het sociale zekerheidsmodel in België wordt bovendien gekenmerkt door een sterke desaggregatie. Elke tak van de sociale zekerheid wordt afzonderlijk onderzocht en krijgt een aparte rekening waarin de diverse ontvangsten en uitgaven en ook het saldo (figuur 2) gegeven worden. Een dergelijke opsplitsing is om velerlei redenen nodig.

- a. De meeste takken van de sociale Zekerheid hebben hun eigen werkingsveld.
- b. De verschillende takken beschikken bovendien over een tamelijk grote autonomie zodat de techniekers van die verschillende instellingen moeilijk de globale resultaten kunnen beoordelen. Bovendien bestaat het gevaar dat diegenen, die de sociaal-politieke beslissingen moeten nemen, zich niet interesseren aan de geaggregeerde prognoses.

FIGUUR 2 - TYPE-STRUCTUUR VOOR DE ANALYSE VAN EEN TAK VAN DE SOCIALE ZEKERHEID

Ontvangsten

Werkgeversbijdragen	(TSF)
Werknemersbijdragen	(TSH)
Overdrachten van de Centrale Overheid	(TSC)
Inkomsten uit vermogen (+) of intresten op leningen (-)	(YAS)

Totaal der ontvangsten

Uitgaven

Prestaties aan de gezinnen	(THS)
Werkingskosten	(VGS)

Totaal der uitgaven

Saldo

Theoretische reserves (+) of leningen (-) (AS)
 Werkelijke reserves (+) of leningen (-) (RAS)

- c. De belangrijke alternatieven van het sociaal beleid tenslotte, worden door de verantwoordelijken slechts zelden in macro-economische termen geformuleerd maar bijna steeds in de vorm van veel nauwkeuriger en concreter maatregelen, die moeilijk in een niet uitgesplitst kader kunnen worden ingepast.

II. DE ALGEMENE WERKING VAN DE MODULE

1. De verschillende mogelijke benaderingen

Om de ontwikkeling van de verschillende posten van de rekening van elke sociale zekerheidstak te berekenen zijn er verscheidene methodes mogelijk ; zij hebben elk hun voor- en nadelen al naargelang van de nagestreefde doeleinden.

Zeer schematisch kunnen wij twee types van methoden onderscheiden.

Een eerste methode, die wij de "statistische methode" noemen (d.w.z. steunend op functionele vergelijkingen) bestaat erin de verschillende evoluties te berekenen uitgaande van regressies die geschat zijn aan de hand van observaties uit het verleden. Die benadering heeft het voordeel dat institutionele parameters van het sociale-zekerheidsstelsel gemakkelijk geïntegreerd kunnen worden en dat er eenvoudige maar solide verbanden gemaakt worden tussen de voornaamste sociaal-economische aggregaten en de verschillende posten van de rekening. Die methode geeft goede resultaten als het erop aankomt het verleden te reconstrueren, of om prognoses te maken bij gelijkblijvend beleid inzake sociale zekerheid.

Deze statistische analyse is daarentegen minder geschikt voor voorspellingen bij gelijkblijvende wetgeving omdat de schatting van de coëfficiënten altijd, min of meer, de evolutie van het in het verleden gevoerde beleid weerspiegelt. Verder is het soms moeilijk om, uitgaande van dit soort vergelijkingen, rekening te houden met de discretionaire beslissingen van de beheerders van de sociale zekerheid (1).

Een tweede methode, die we de "mechanische" zullen noemen (namelijk gebaseerd op definitievergelijkingen) bestaat erin om de werkingsmechanismen van de sociale zekerheid zo getrouw mogelijk weer te geven, niet meer via geschatte vergelijkingen maar wel door een stel identiteiten.

Deze methode heeft als nadeel dat ze niet kan getoetst worden aan het verleden en dat ze ondanks alles de feitelijke werking van het sociale-zekerheidsstelsel sterk vereenvoudigt, waarbij de door de specificatie aangebrachte vereenvoudigingen zich altijd uiten in een verlies aan informatie. Die nadelen worden evenwel ruimschoots afgezwakt doordat elk van de gehanteerde parameters een duidelijke en goed omlinjende betekenis heeft, hetgeen de dialoog met de besluitvormers aanzienlijk vergemakkelijkt. Met dergelijke aanpak kunnen anderzijds gemakkelijk prognoses worden gemaakt, ofwel bij gelijkblijvende wetgeving, ofwel gebaseerd op alternatieve sociale-beleids hypothesen en dit in tegenstelling tot de economische aanpak.

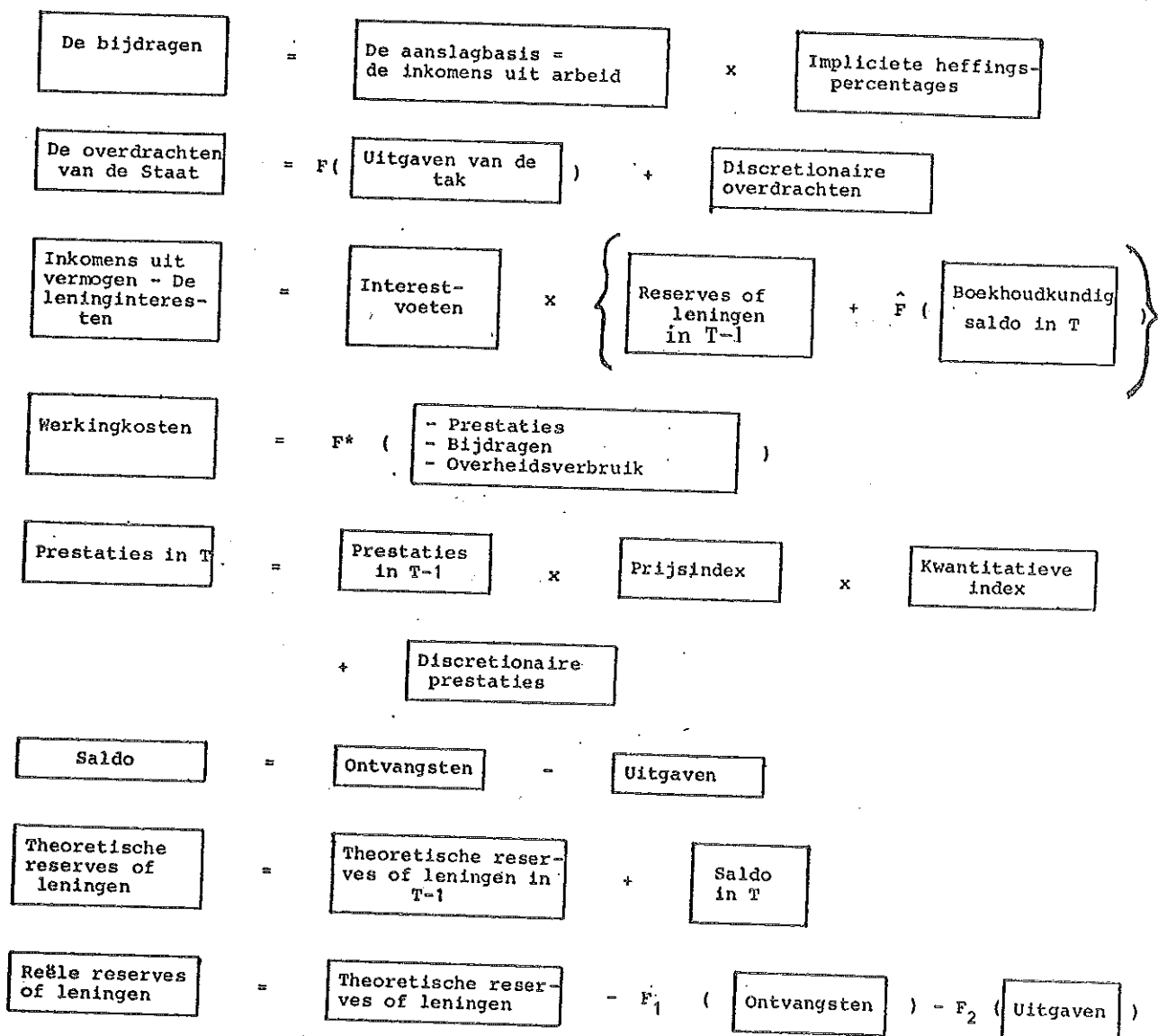
Aangezien de SOZEK-module in de eerste plaats bestemd is als planningsinstrument, werd uiteindelijk voor de laatste aanpak gekozen(2).

-
- (1) Voor een illustratie van dit soort benadering, zie de nota P. HUGÉ/DG/PH/2012 "Le bloc SZ - Recettes et dépenses de la sécurité sociale".
- (2) Cfr. M.J. FESTJENS en P. HUGÉ, SOZEK - "Een prognose-module van de rekeningen per tak van de sociale zekerheid", in Het Belgisch Tijdschrift voor Sociale Zekerheid, 1981, nr 3.

2. De belangrijkste relaties van de SOZEK-module

Laten we nu de belangrijkste relaties van de module onderzoeken. Ze worden voorgesteld in onderstaande figuur 3.

FIGUUR 3 - DE BASISRELATIES VAN DE SOZEK-MODULE

De bijdragen worden berekend door op een aanslagbasis (de loonsom voor de loontrekkenden en de bedrijfsinkomens voor de zelfstandigen) een impliciet heffingspercentage toe te passen, dat ofwel het laatst vastgestelde percentage is (indien men de van kracht zijnde wetgeving wil behouden), ofwel een willekeurig percentage kan zijn indien men het bedrag van de ontvangsten wil laten schommelen.

De overdrachten van de centrale Overheid aan de diverse takken van de sociale zekerheid kunnen worden opgesplitst in twee elementen :

- a. Een eerste element bestaat uit de aan de tak eigen wettelijke bepalingen die het bedrag van de overdrachten koppelen aan sommige uitgaven.
- b. Een tweede element wordt gevormd door eventuele discretionaire overdrachten van de Staat, hetzij om het evenwicht van een tak te herstellen, hetzij om het toepassingsgebied van de tak uit te breiden (dit is bv. het geval met de oudere werknemers die het brug-rustpensioen krijgen en toch ten laste blijven van de Staat).

De inkomens uit vermogen of leningsinteressen worden berekend op basis van de reserves of leningen van het vorige jaar en een deel van het boekhoudkundig resultaat van het lopende jaar. Er wordt rekening gehouden met het verschil tussen debet- en credit rentevoeten, en met rentevoeten die eigen zijn aan elke tak.

De werkingskosten van de verschillende takken zijn ofwel evenredig met de prestaties van de tak, ofwel evenredig met de door de tak ontvangen bijdragen, ofwel tenslotte louter en alleen geïndexeerd op basis van een prijsindex van het overheidsverbruik.

De prestaties van de diverse takken van de sociale zekerheid worden berekend vertrekkend van een "kwantitatieve" ontwikkeling die vervolgens wordt geïndexeerd met de ontwikkeling van de prijsindex van het particulier verbruik, en waarbij de resultaten van de discretionaire maatregelen worden gevoegd.

Het saldo wordt bepaald als het verschil tussen de ontvangsten en de uitgaven.

De theoretische reserves of leningen van periode T zijn gelijk aan de theoretische reserves of leningen van het vorige jaar, vermeerderd met het saldo van het lopende jaar.

Men onderscheidt de theoretische en de reële reserves ; deze laatsten worden verkregen door de theoretische reserves te verminderen, teneinde rekening te houden met de vastgestelde maar nog niet gerealiseerde rechten, de verschuldigde maar nog niet vervallen interesten, en met het bedrijfskapitaal (d.w.z. de middelen nodig om de regelmatige betaling van de prestaties te waarborgen).

Een fundamenteel element in de vorige relaties is de "kwantitatieve" index, die men eerder de "index van de prestaties tegen vaste prijzen van het particulier verbruik" zou moeten noemen. Deze laatste wordt geëvalueerd op basis van twee soorten variabelen.

Een eerste categorie van variabelen zijn de demografische factoren die de ontwikkeling van de prestaties beïnvloeden. De rechthebbenden en de indeling naar leeftijd en geslacht van de bevolking, beïnvloeden de prestaties

zoals de pensioenen, de kinderbijslagen, alsook de uitkeringen van de takken ZIV-gezondheidszorgen en ZIV-vergoedingen.

Een tweede categorie van variabelen heeft betrekking op enerzijds reglementaire bepalingen (zoals bv. de berekeningsregels van een rust- of een overlevingspensioen, het bedrag van de kinderbijslag volgens de rang van het kind, enz.), en anderzijds op gedragingen (zoals de verbruiksgewoonten inzake gezondheidszorg, het verschijnen van het vervroegd pensioen, het ziektecijfer, enz.)

Laten we nu op meer gedetailleerde wijze enkele "kwantitatieve" indexen onderzoeken (zie figuur 4).

De kwantitatieve index voor de pensioenen is gelijk aan het produkt van twee factoren. De eerste hangt af van de bevolking op pensioengerechtigde leeftijd terwijl de tweede een indicator is voor wat we de loopbaan zullen noemen. In dit verband stellen we vast dat meer en meer mannen, maar ook vrouwen, een volledige loopbaan doorlopen, tijdens dewelke zij hun loon dat als basis dient voor hun pensioenberekening hebben verbeterd. Wat de vrouwen betreft stellen we vast dat zij niet alleen het aantal jaren van hun loopbaan hebben vergroot maar ook dat hun gemiddeld loon sterker is toegenomen dan dit van de mannen. Dit verklaart waarom sinds enkele jaren een wijziging in het gedrag van de gepensioneerden wordt vastgesteld. Het gezinpensioen wordt inderdaad steeds vaker vervangen door twee pensioenen voor alleenstaanden. Daarom hebben we twee "kwantitatieve" indexen opgemaakt, de eerste voor de mannen en gezinshoofden, de tweede voor de vrouwen. De Regering heeft evenwel besloten, in het kader van de versoberingsmaatregelen, dit nieuwe gedrag af te remmen. Dit noopt er ons toe de vergelijking, die op basis van het verleden werd geraamd, op te geven en ze te vervangen door exogene cijfers, verstrekt door de specialisten van de tak.

De "kwantitatieve" index voor de overige types van prestaties is onderverdeeld in drie elementen :

- a. een kostenindex ;
- b. een verbruiksindex ;
- c. het aantal rechthebbenden.

De tak geneeskundige zorgen omvat twee groepen van rechthebbenden, enerzijds de primaire uitkeringsgerechtigden en anderzijds de W.I.G.W. (weduwen, invaliden, gepensioneerden, wezen) die een voorkeursvergoeding genieten. Men stelt trouwens kosten- en verbruiksindexen vast die sterk verschillen naargelang van de categorie rechthebbenden, zodat het nodig is gebleken die indexen te berekenen niet alleen per soort van prestatie, maar ook per groep van rechthebbenden.

De gezinsprestaties omvatten tegelijk de geboortepremies en de kinderbijslagen. De consumptie-index is in deze tak gelijk aan de eenheid. De rechthebbenden zijn een functie van het aantal geboorten en kinderen. Wat nu de kostenindex betreft zij aangestipt dat, aangezien de geboortepremies en kinderbijslagen in België variëren naargelang van de rang van het kind in het gezin, deze wordt verkregen door de bijslag overeenkomstig rang i te vermenigvuldigen met het percentage kinderen in rang i , en vervolgens deze produkten op te tellen voor alle rangen.

FIGUUR 4 - ENKELE VOORBEELDEN VAN "KWANTITATIEVE" INDEXEN

1°) De pensioenen

$$\boxed{\text{Kwantitatieve index}} = F_1 \left(\boxed{\text{Bevolking op pensioengerechtigde leeftijd}} \right) \times \boxed{\text{Loopbaan}}$$

2°) De geneeskundige zorgen

$$\boxed{\text{Kwantitatieve index}} = \underbrace{\frac{\boxed{\text{Uitgaven}}}{\boxed{\text{Aantal verrichtingen}}}}_{\text{Kostenindex}} \times \underbrace{\frac{\boxed{\text{Aantal verrichtingen}}}{\boxed{\text{Aantal rechthebbenden}}}}_{\text{Verbruiksindex}} \times \boxed{\text{Aantal rechthebbenden}}$$

3°) De uitkeringen voor ziekte en invaliditeit

$$\boxed{\text{Kwantitatieve index}} = \underbrace{\frac{\boxed{\text{Uitkeringen}}}{\boxed{\text{Aantal Ziekte-dagen}}}}_{\text{Kostenindex}} \times \underbrace{\frac{\boxed{\text{Aantal ziekte-dagen}}}{\boxed{\text{Aantal rechthebbenden}}}}_{\text{Verbruiksindex}} \times \boxed{\text{Aantal rechthebbenden}}$$

4°) De gezinsvergoedingen

$$\boxed{\text{Kwantitatieve index}} = F_2 \left(\boxed{\text{Aantal geboorten}} \right) \times \sum_i \boxed{\text{Bedragen}_i \times \% \text{ geboorten}_i} + F_3 \left(\boxed{\text{Aantal kinderen}} \right) \times \sum_j \boxed{\text{Bedragen}_j \times \% \text{ kinderen}_j}$$

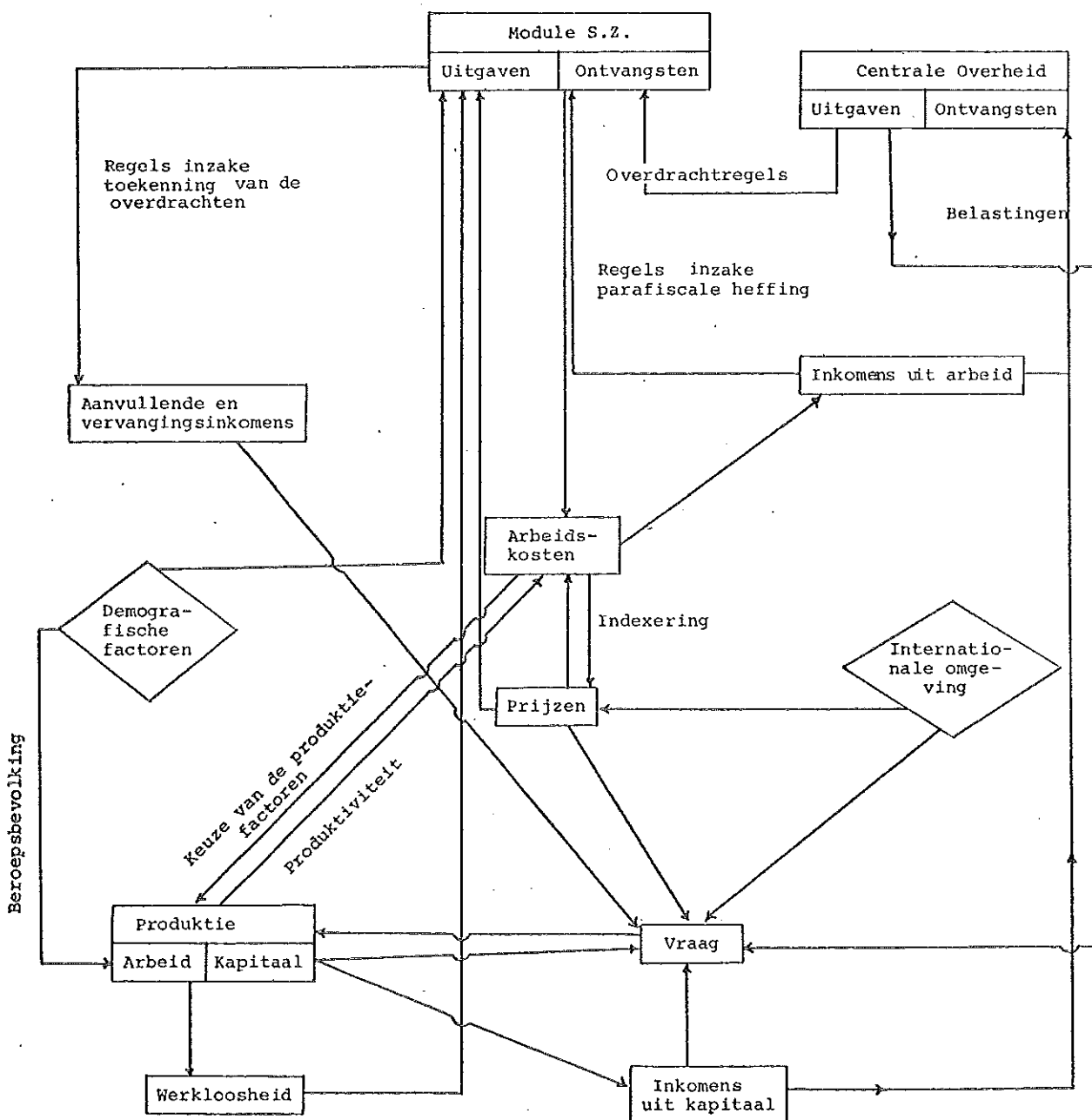
Om de inhoud en de betekenis van een kostenindex of een verbruiksindex te kennen, moet men het onderwerp volkomen beheersen. Het is hier dat de specialisten uit de verschillende takken aan bod komen en feitelijk helpen bij de opbouw van de indexen door hun kennis van hun specialiteit in wiskundige termen te vertalen. De waarde en originaliteit van SOZEK ligt precies in die mechanische aanpak waarbij de kennis van de specialisten van sociale zekerheid in een macro-economisch model kan worden ingelast. Niettemin kunnen we de module nog verbeteren door die indexen, in samenwerking met de specialisten uit de verschillende takken, volledig endogeen te maken.

III. ILLUSTRATIE VAN HET BELANG VAN DE MODELBOUW

1. De verbinding tussen de sociale zekerheid en de macro-economische omgeving

Vooraleer nader in te gaan op een aantal analyses met behulp van de module SOZEK, dient eerst aangeduid te worden hoe de module werd ingepast in het geheel van het model MARIBEL. Figuur 5 hieronder geeft een duidelijk beeld van de wisselwerking tussen het stelsel van de sociale zekerheid en de voornaamste macro-economische grootheden.

FIGUUR 5 - DE MODULE SOZEK IN HET BASISMODEL MARIBEL

De sociale-zekerheidsbijdragen wegen op de arbeidskost die op zijn beurt een weerslag heeft op de prijsvorming en op de keuze van de produktiefactoren en bijgevolg op het tewerkstellingspeil. Deze invloed op de vraag naar arbeidskrachten zal via de inkomensvorming terug de som van de bijdragen wijzigen. Er dient opgemerkt dat in een zo open land als België de internationale toestand een belangrijke invloed heeft op de ontwikkeling van de vraagen derhalve op de ontwikkeling van de inkomensom, die de basis vormt voor de bijdragen aan de sociale zekerheid.

Anderzijds betekenen de uitgaven van de sociale zekerheid een steun voor de vraag, hetgeen een weerslag heeft zowel op de arbeidsmarkt als op de prijsvorming en, via de indexering, op de lonen. Aldus blijkt dat tussen de ontvangsten en de uitgaven van de sociale zekerheid een verband bestaat.

Het is ook van belang erop te wijzen dat de sociale zekerheid een van de twee voornaamste punten is waardoor de gevolgen van de bevolkingsontwikkeling in economische termen worden vertaald, dit naast de berekening van de beroepsbevolking die dient om de werkloosheid te bepalen die eveneens een forse weerslag heeft op de uitgaven van de sociale zekerheid.

2. Twee voorbeelden omtrent de aanwending van SOZEK in het model MARIBEL

Het Planbureau heeft onlangs een vergelijkende studie gemaakt over de gevolgen van verschillende manieren tot inkrimping van het overheidsstekort (1). De bedoeling was, de macro-economische gevolgen te meten van de vermindering van 8 categorieën van overheidsuitgaven enerzijds (met inbegrip van de werkloosheidsuitkeringen en de gezinsvergoedingen) en van de verhoging van 6 categorieën van overheidsontvangsten anderzijds (met inbegrip van de werkgevers- en werknemersbijdragen). In elk van de gevallen ging het om een maatregel ten belope van 10 miljard frank.

Uit de studie blijkt dat een vermindering van de overdrachten aan de gezinnen of een toename van de werknemersbijdragen een negatieve invloed heeft op het beschikbaar inkomen en dus op het particulier verbruik en de invoer. Door die negatieve weerslag op de vraag daalt de produktie en ook de werkgelegenheid en stijgen de prijzen iets minder snel (ten gevolge van de kleinere druk op de produktiecapaciteit). Dergelijke maatregelen leiden tot een verbetering van het saldo der overheidsfinanciën met een bedrag dat overeenstemt met ongeveer 75 % van het initieel bedrag van de maatregel.

Een verhoging van de werkgeversbijdragen daarentegen verhoogt tevens de kost van de factor arbeid, waardoor de rendabiliteit en de concurrentiekracht van de ondernemingen dalen, hetgeen zich vervolgens uit in een daling van de uitvoer, van de investeringen en van het aantal arbeidsplaatsen. De rechtstreekse positieve weerslag van hogere werkgeversbijdragen op de overheidsfinanciën wordt ten dele gecompenseerd door een toename van de rijkstoelagen aan de sociale zekerheid ter financiëring van de gestegen werkloosheid.

(1) cfr. HJB-ThD-RT/3161 "Mesures des principaux effets de diminution des dépenses publiques et d'augmentation des recettes publiques.

Er zij opgemerkt dat een verhoging van de indirecte belastingen zowel slaat op de produkten van eigen bodem als op de ingevoerde goederen, terwijl een verhoging van de werkgeversbijdragen enkel invloed heeft op de produkten van eigen bodem en dus de binnenlandse prijzen nadelig beïnvloedt t.o.v. de invoerprijzen.

Een tweede illustratie van de aanwending van de module SOZEK is de intussen welbekende "MARIBEL-operatie", die de naam kreeg van het model dat de operatie heeft uitgetest.

De Belgische wet van 29 juni 1981 voorziet een vermindering van de werkgeversbijdragen voor handarbeiders van ongeveer 30 miljard frank per jaar, waarbij die minderontvangsten gecompenseerd worden door een verhoging van de indirecte belastingen (verhoging van de B.T.W.-voeten, inzonderheid op de luxe-artikelen, en van de accijsrechten).

Met die operatie beoogde men een dubbel doel :

- a. het aanmoedigen van de arbeidsintensieve bedrijven om zodoende de werkgelegenheid te bevorderen ;
- b. het gunstig beïnvloeden van de concurrentiekracht der ondernemingen.

Dank zij het model MARIBEL kon het volgende vastgesteld worden :

De operatie leidt tot een mechanische vermindering van de loonkost, maar die wordt ten dele gecompenseerd door de weerslag op de prijzen van de verhoging van de B.T.W. en accijsrechten, die op hun beurt de lonen beïnvloeden via het indexeringsmechanisme. Aangezien de indexering evenwel niet volledig is zal de prijsstijging in de volgende jaren vertragen. Vermits de uitvoerprijzen niet aan de binnenlandse B.T.W.-heffing onderworpen zijn, worden ze door de B.T.W.-verhoging ook niet beïnvloed, zodat ze zelfs zouden kunnen dalen tengevolge van de verminderde loonkost. Aangezien het verschijnsel "zich afstemmen op de buitenlandse prijzen" ruimschoots domineert, verminderen de uitvoerprijzen slechts marginaal, hetgeen bijgevolg betekent dat de rendabiliteit van de uitvoerende bedrijven verbetert. Dit uit zich tijdens de daarop volgende jaren in een toename van de uitvoer en van de investeringen. Het deel van de invoer dat in het binnenland wordt verbruikt ondergaat de B.T.W.-toename zonder evenwel te profiteren van de vermindering der werkgeverslasten, zodanig dat de ingevoerde produkten minder competitief worden op de Belgische markt.

Een onderzoek van het B.N.P.-verloop brengt volgende 4 aspecten aan het licht :

- a. een tragere groei van het particulier verbruik, te wijten aan de gedaalde koopkracht van het beschikbaar inkomen, omdat de stijging van de indirecte belastingen slechts gedeeltelijk wordt opgenomen in de prijsindex ;

- b. een toename van de investeringen, voornamelijk toe te schrijven aan de verbetering van de rendabiliteit van de ondernemingen ten gevolge van de verminderde loonkost ;
- c. een vrij geringe toename van de uitvoer vermits de uitvoerprijzen voornamelijk afhangen van de prijzen van de buitenlandse concurrenten. Het dominerende effect, ten minste op korte termijn, is veeleer de verbetering van de winstmarges bij de uitvoer, dan wel van de marktaandelen ;
- d. men bemerkt een substitutie van de ingevoerde goederen ten gunste van de inlandse goederen. De ingevoerde goederen worden immers getroffen door de bijkomende belastingheffing, maar profiteren niet van de kostenvermindering van de prijzen zonder B.T.W.

Het globale resultaat van die variante geeft aan, dat de groeivoet van de produktie hoger ligt en dat de gevolgen voor de werkgelegenheid positief zijn.

ALGEMEEN BESLUIT

Met deze nota heeft men willen aantonen dat de sociale zekerheid gekenmerkt wordt door te omstandige en te ingewikkelde mechanismen, waarvan de wisselwerkingen met de macro-economische omgeving te talrijk zijn om door een klein aantal vergelijkingen te kunnen worden weergegeven. Daarentegen kan aan de hand van een submodel de sociale zekerheid per tak worden beschreven, rekening houdend met de vigerende juridische en administratieve mechanismen, en waarbij de mogelijkheid blijft om er alle voor de sociaal-economische planning nuttig geachte details in op te nemen.

